Badanie pilotażowe nt. *Wpływu sztucznej inteligencji na model ryzyka audytu*

Scenariusz/kwestionariusz wywiadu strukturyzowanego

Wprowadzenie do rozmowy: Przedstawić cel badania.

Część 1. Metryczka *(wypełnia Ankieter) Do metodyki badań – charakterystyka respondentów*

1. **Imię i nazwisko** R22
2. **Stanowisko**

x	Audytor/Biegły rewident
	Dyrektor finansowy
	Nauczyciel akademicki
	Inne, jakie……..

3. **Sektor**

x	Sektor prywatny
	Sektor publiczny

4. **Doświadczenie zawodowe (liczba lat w zawodzie)** 10 lat w audycie i 5 lat jako biegły rewident
5. **Stopień/tytuł naukowy (jeśli dotyczy)**: magister
6. **Lokalizacja /miejsce zamieszkania** *(miejsce zamieszkania - osoba fizyczna):*
   Miejscowość:
   Kod pocztowy:
   Województwo: wielkopolskie

Część 2. Pytania merytoryczne

Pytania:

7. **Czy do tej pory znane było Panu/Pani zagadnienie dotyczące wykorzystania algorytmów opartych na sztucznej inteligencji w programach finansowo-księgowych i/lub w audycie (procesie kontroli)?**

	Tak
x	Nie

8. **Czy Państwo wykorzystują algorytmy oparte na sztucznej inteligencji w programach finansowo-księgowych i/lub w audycie (procesie kontroli)?**

	Tak
x	Nie
	Nie dotyczy

Jeśli tak, proszę opisać dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie. *(free text)*

9. **Czy spotkał/a się Pan/Pani z problematyką badawczą/dyskusją dotyczącą związku między wykorzystaniem AI a ryzykiem audytu?**

[ ] Tak
[x] Nie

Jeśli tak, proszę opisać dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie. *(free text)*

10. **Proszę ustosunkować się do następujących stwierdzeń:**

Wyszczególnienie	1 Zdecydowanie nie	2 Nie	3 Raczej nie	4 Nie mam zdania	5 Raczej tak	6 Tak	7 Zdecydowanie tak
Stosowanie przez audytora w procesie badania algorytmów/narzędzi opartych na sztucznej inteligencji wpływa na ryzyko audytu.					x		
Stosowanie przez klienta programów finansowo-księgowych opartych na sztucznej inteligencji wpływa na ryzyko audytu.						x	
Wyższe ryzyko audytu związane jest ze stosowaniem AI przez klienta						x	
Wyższe ryzyko audytu związane jest ze stosowaniem AI przez audytora					x		
W obu przypadkach ryzyko jest takie samo		x					

Proszę uzasadnić swoje stanowisko. (*free text)*

Stosowanie przez audytora w procesie badania algorytmów/narzędzi opartych na sztucznej inteligencji wpływa na ryzyko audytu? Raczej tak – 5. Trudno mi jest szczegółowo wyjaśnić. Nie posiadam jakiejś wielkiej wiedzy na ten temat. Natomiast stosowanie czegoś nowego zawsze jest jakimś ryzykiem, bo nie jest to jeszcze sprawdzone. Zawsze nowości niosą ze sobą jakieś ryzyko.

Stosowanie przez klienta programów finansowo księgowych opartych na sztucznej inteligencji wpływa na ryzyko audytu? Tak – 6. Tak jak w przypadku pierwszego stwierdzenia, wydaje mi się, że jest to trochę większe ryzyko niż u audytora. To, że sztuczna inteligencja coś źle może zrobić, to może być trudniejsze do znalezienia niż w przypadku pracy rewidenta.

Wyższe ryzyko audytu jest związane ze stosowaniem sztucznej inteligencji przez klienta? Tak – 6. Znaczy no tak teraz zacząłem się nad tym zastanawiać, bo z jednej strony no to jest wyższe ryzyko, tak jak mówiłem, które związane jest z jakąś nowością, ale z drugiej strony, jeżeli jest to jakaś duża inteligencja, to jeżeli popełnił błąd, to zawsze taki sam błąd, jeżeli raz go znajdziemy, no to będziemy mogli go poprawić za jednym razem wszędzie. Tak to sobie wyobrażam, nie mając jakiejś wielkiej wiedzy na temat tej sztucznej inteligencji, że jeżeli są popełnione błędy to zawsze takie same. Jeżeli jest dobrze - to zawsze jest dobrze.

Wyższe ryzyko audytu związane jest z zastosowaniem sztucznej inteligencji przez audytora? Raczej tak – 5. Trudno tak do końca wyobrazić jak to będzie działało na inteligencję, bo nie miałem z tym do czynienia.

W obu przypadkach ryzyko jest takie samo? Chyba nie – 2. Wydaje mi się, że podczas badania jest więcej uznaniowości samego biegłego rewidenta.

11. Proszę ustosunkować się do następujących stwierdzeń:

Wyszczególnienie	1 Zdecydowanie nie	2 Nie	3 Raczej nie	4 Nie mam zdania	5 Raczej tak	6 Tak	7 Zdecydowanie tak
Stosowanie AI przez audytora i/lub klienta powinno wpływać na wysokość opłaty za audyt (wynagrodzenia za audyt)				x			
Stosowanie AI przez klienta powinno wpływać na wzrost wysokości opłaty za audyt				x			
Stosowanie AI przez audytora powinno wpływać na wzrost wysokości opłaty za audyt				x			

Proszę uzasadnić swoje stanowisko. (*free text)*

Stosowanie sztucznej inteligencji przez audytora i lub klienta powinno wpływać na wysokość opłaty za audyt/wynagrodzenia za audyt? Nie mam zdania – 4.

Stosowanie sztucznej inteligencji przez klienta powinno wpływać na wzrost wysokości opłaty za audyt? Nie mam zdania – 4.

Stosowanie sztucznej inteligencji przez audytora powinno wpływać na wzrost wysokości opłaty za audyt. Nie mam zdania – 4.

Trudno sobie wyobrazić to jakby to wpłynęło na sam przebieg badania, no i dlatego trudno mi powiedzieć jak to rozumiem.

12. W naszej pracy proponujemy rozszerzenie klasycznego modelu ryzyka audytowego o ryzyko sztucznej inteligencji w następujący sposób:

Audit Risk = Ryzyko nieodłączne x Ryzyko kontroli x Ryzyko przeoczenia x Ryzyko AI

gdzie: *Ryzyko AI = Ryzyko AI audytora x Ryzyko AI klienta*

Pytania do rozmowy:

12 a) Czy w Pani/Pana opinii takie rozszerzenie modelu jest uzasadnione? Proszę uzasadnić swoje stanowisko/swoją odpowiedź. *(free text)*

Może być uzasadnione na razie ale tylko w przypadku większych, dużych jednostek. Wydaje mi się, że w małych i średnich oraz w mikro jednostkach nie jest na razie uzasadnione. Ja bardziej zajmuję się badaniem średnich, małych i mikro jednostek więc w moim przypadku na razie nie wykorzystują AI.

12 b) Czy według Pani/Pana wiedzy taki model (rozszerzony) jest już obecny w praktyce?

Raczej nie. Nie mam wiedzy na ten temat.

12 c) *Jeśli odpowiedzi na powyższe pytania (jedno lub oba) były twierdzące, dodatkowe pytanie:* **Nasze badanie nie potwierdziło związku między wysokością wynagrodzenia biegłych rewidentów a stosowaniem sztucznej inteligencji przez klienta. Co może być tego przyczyną? *(free text)***

Wydaje mi się, że jest to ogólnie ustalane. No może też biegli rewidenci, którzy kierują ofertę do klienta i uzgadniają wynagrodzenie. Za to spółki nie mają wiedzy, że w danej firmie sztuczna inteligencja jest stosowana, więc nie uwzględniają tego w swoich kalkulacjach.

Być może biegli rewidenci mając świadomość, że coś takiego działa. Z jednej strony wiedzą, że muszą to przetestować, wiedzą, że przetestują działanie tej inteligencji, to mogą ograniczyć koszty. To wygląda na sprawdzenie działania tej sztucznej inteligencji i może dlatego w jednym miejscu zrobią coś więcej, w innym coś mniej, więc czas poświęcony będzie podobny.

13. Proszę uszeregować czynniki uwzględnione w zaprezentowanym modelu rozszerzonym według ważności - uwzględniając ich wpływ na ryzyko audytu, **przy założeniu, że 1 oznacza czynnik najbardziej istotny (najważniejszy), 5 – czynnik najmniej istotny. (Uszeregować od najważniejszego do najmniej istotnego).**

Czynnik	Ważność czynnika (1-5) Uszeregować od najważniejszego do najmniej istotnego
Ryzyko nieodłączne	1
Ryzyko kontroli	2
Ryzyko przeoczenia	3
Ryzyko AI audytora	5
Ryzyko AI klienta	4

Proszę uzasadnić swoje stanowisko/swoją odpowiedź. (*free text)*

Jeden dla ryzyka nieodłącznego, dwa ryzyko kontroli, trzy ryzyko przeoczenia, cztery ryzyko AI klienta i pięć ryzyko AI Audytora. Trzy pierwsze wynikają z istoty audytu. To, że ryzyko AI jest na końcu to wynika z tego, że do tej pory się nie spotkałem z jej zastosowaniem. Trudno mi się jeszcze odnaleźć w tej sztucznej inteligencji. W przypadku ryzyka AI klienta to wszystko będzie mogło mieć wpływ na doświadczenia audytorów. Na razie na poziomie badania małych i średnich przedsiębiorstw ja tego nie doświadczyłem.

14. **Czy, i w jaki sposób przypisanie osobowości prawnej sztucznej inteligencji wpłynęłoby na proces oceny ryzyka badania?**
    Proszę uzasadnić swoje stanowisko/swoją odpowiedź. *(free text)*

Nie wiem. Nie mogę się wypowiedzieć w tej sprawie, bo jest to dla mnie całkowicie nieznany temat.

15. **KNF, PANA, MF, PIBR, biegli, - - która grupa powinna ustrukturyzować dyskusję o ocenie ryzyka badania w środowisku sztucznej inteligencji? Dlaczego?**
    Proszę uzasadnić swoje stanowisko/swoją odpowiedź. *(free text)*

Ja bym powiedział, że naukowcy bo są jakoś tam na bieżąco z tymi nowościami i mają dużą wiedzę. Na drugim miejscu PIBR - i jakoś można byłoby połączyć siły naukowców i PIBR, zrzeszającej wszystkich biegłych rewidentów.

16. **Czy jest coś, co chciałby/chciałaby Pan/Pani dodać/podkreślić w kwestii omawianej problematyki badawczej?** *(free text)*

Ciekawią mnie Państwa wyniki badań i z chęcią bym się z nimi zapoznał.